

**TRANSFORMACJA
RODZINY JAKO
STYMULANTA
REGRESU
DEMOGRAFICZNEGO**

Tezy

- Rodzina od momentu jej wyodrębnienia jako formy organizacji życia ludzi przechodzi permanentną transformację;
- Głównymi determinantami przeobrażeń rodziny są zmiany systemu ekonomicznego i korespondujące z nimi zmiany kulturowe;
- Spadek dzietności i zmniejszenie jej wielkości, stanowi immanentną cechę transformacji rodziny.

Zagadnienia do omówienia:

- 1. Umocowanie i ufundowanie rodziny jako bytu społecznego**
- 2. Idealizacyjne modele rodziny.**
- 3. Rodzaj i kierunek ewolucji rodziny oraz czynniki jej transformacji.**
- 4. Niezamierzone konsekwencje transformacji rodziny.**

Umocowanie i ufundowanie rodziny jako bytu społecznego

Fundament umocowania – wartości i reguły

Kultura	System ekonomiczny - prawa rynku	Tradycja, obyczaje i religia (reguły nieformalne)	Prawo stanowione (reguły formalne)
---------	-------------------------------------	---	---------------------------------------

Fundament ufundowania – intencje, wola działania, działanie

Więzi rodzinne	Praca	Pieniądz	Dobra materialne	Transfery międzypokoleniowe
----------------	-------	----------	---------------------	--------------------------------

Idealizacyjne modele rodziny

- rodzina przednowoczesna - samowystarczalna;
- rodzina tradycyjna – patriarchalna;
- rodzina post tradycyjna – kulturowej nierówności płci;
- rodzina nowoczesna - konfliktu karier współmałżonków;
- rodzina ponowoczesna – granicy ekonomicznej transformacji rodziny;
- rodzina partnerska - nowej gospodarki.

Rodzaj i kierunek ewolucji rodziny i czynniki jej transformacji

Transformację rodziny sprowadzić można do trzech zasadniczych jej wymiarów:

- zmian ekonomicznych - bogacenie;
- zmian kulturowych - równouprawnienie;
- zmian instytucjonalnych – upublicznienie rodziny.

Zmiany ekonomiczne - bogacenie

Kierunek zmian	Czynniki ewolucji rodziny		
	dominacji	determinacji	realizacji
1. Od rodziny biednej do bogatej	System ekonomiczny oparty na medium pieniądza		
2. Od rodziny dużej do rodziny małej		1. Utowarowienie czasu	1. Praca zarobkowa
3. Od sprzedaży produktów wytworzonych przez rodzinę do sprzedaży czasu rodziny		2. Elastyczny rynek pracy	2. Inwestycje rzeczowe i finansowe.
4. Od rodziny jako konieczności ekonomicznej do rodziny jako jednej z możliwości organizacji życia jednostki		3. Zmiany kosztu alternatywnego wychowania dzieci	3. Inwestycje w kapitał ludzki
5. Od rodziny wytwarzającej niemal wszystko do rodziny kupującej niemal wszystko		4. Przymus posiadania dóbr umożliwiających świadczenie pracy	
6. Od wspólnej pracy do konkurencyjnych projektów pracy małżonków			
7. Od substytucji dochodu czasem do substytucji czasu dochodem.			
8. Od wykorzystywania dzieci jako wartościowej siły roboczej w procesach produkcji rodziny do traktowania dziecka jako formy luksusowej konsumpcji.			

Zmiany kulturowe - równouprawnienie i partnerstwo

Kierunek zmian	Czynniki ewolucji rodziny		
	dominacji	determinacji	realizacji
1. Od wspólnoty do stowarzyszenia	Wolność jednostki, indywidualizm, hedonizm i konsumpcjonizm	Zmiany w systemie wartości	1. Społeczne przyzwolenie na zmiany oraz ich akceptacja
2. Od prymatu rodziny nad jednostką, do prymatu jednostki nad rodziną			2. Presja społeczna na dokonanie przystosowań
3. Od patriarchy do demokracji			3. Przymus dostosowań do logiki systemu ekonomicznego
4. Od podporządkowania do równouprawnienia i partnerstwa.			
5. Od maskulinizmu do emancypacji kobiet i równości płci			
6. Od rodziny wielopokoleniowej do rodziny nuklearnej			
7. Od konsumpcji zaspakajającej potrzeby do konsumpcji ostentacyjnej			

Zmiany instytucjonalne - upublicznienie

Kierunek zmian	Czynniki ewolucji rodziny		
	dominacji	determinacji	realizacji
1. Od związku formalnego po luźne związki (nieformalne)	Prymat prawa stanowionego nad tradycją	Ingerencja państwa w życie rodziny	1. Nacjonalizacja rodziny
2. Od rodziny prywatnej do rodziny publicznej.			2. Rozwój społecznych i ekonomicznych podsystemów funkcjonalnych budujących alternatywę dla rodziny
3. Od nieformalnej regulacji stosunków wewnątrzrodzinnych do kodyfikacji niemal wszystkich obszarów życia rodzinnego			3. Prawa kobiet
4. Od rodziny której funkcje określa tradycja do rodziny której funkcje określa prawo i system ekonomiczny.			

Niezamierzone konsekwencje transformacji rodziny

Wewnętrzne – dotyczące samej rodziny		Zewnętrzne – dotyczące otoczenia społecznego	
Pozytywne	Negatywne	Pozytywne	Negatywne
Rodzina partnerska	Rodzina mała	Rodzina inwestująca w kapitał ludzki, w tym w wykształcenie	Rodzina publiczna
Rodzina demokratyczna	Rodzina rozproszona przestrzennie (elastyczny rynek pracy)	Rodzina inwestująca w kapitał rzeczowy i finansowy	Rodzina patologiczna
Rodzina i jednostka w rodzinie bogata materialnie	Rodzina komercyjna		